

Илия Табаков

НАЦИОНАЛНО САМОУБИЙСТВО

София, 2026

Рецензенти: проф. д-р Величка Милина
                          доц. д-р Никола Стоянов

© Издателство „Изток-Запад“, 2026

Всички права запазени. Нито една част от книгата не може да бъде размножавана или предавана по какъвто и да било начин без изричното съгласие на издателство „Изток-Запад“.

© Илия Табаков, автор, 2026

ISBN 978-619-01-1775-9

Илия Табаков

НАЦИОНАЛНО САМОУБИЙСТВО

СЪДЪРЖАНИЕ

Въведение	7
Глава I	
Основи на социалния разпад	16
1.1. Националното самоубийство като социологически и цивилизационен феномен	16
1.2. Концепция за културна евгеника	35
1.3. Аномия и културна деградация.....	53
1.4. Евгениката като стратегически инструмент за разрушаване на <i>асабия</i> : от класически биоконтрол до алгоритмична кастова селекция	69
Глава II	
Динамика на деградацията	93
2.1. Инженерни утопии или инструменти на подмяна: техноевгеника	93
2.2. Дигитализация и дехуманизация: от социални мрежи до когнитивна колонизация.....	124
2.3. Социалното инженерство: инструмент за подмяна.....	142
2.4. Хетерогенизация на обществото и разпад на идентичността.....	159
Глава III	
Праг на трансформация	175
3.1. Война във всичко: перманентна трансформация на конфликта в епохата на дромокрацията.....	175
3.2. Националната сигурност на Република България. Рискове и заплахи: диагноза на разпада (2025–2075).....	190

3.3. Сценарии за бъдещето на България (2025–2050)	235
3.4. Как умират народите и какво остава от тях	262
Заклучение	270
Послеслов	281
Библиография	283

ВЪВЕДЕНИЕ

В долината между две планини имаше село, което всички наричаха Доброгодово. Така го бяха кръстили, защото от незапомнени времена там жътвата бе щедра, лозята бяха плодородни, а реката – пълноводна. Една пролет, когато хамбарите преливаха и мазетата тежаха от миналогодишни бурета, селото реши да си почине: „Да си починем тази година. Земята е уморена, а ние – също. Има достатъчно хляб.“

Старите мълчаха. Младите се усмихваха. Децата играеха с шепи семена като с мъниста, пускаха ги във въздуха и се смееха как вятърът ги носи. Първият дъжд отмина. Вторият – също. Времето за сеитба отмина, нямаше бедствия, а само удобства. Някой каза: „Когато е пълно, кой мисли за утре?“ И всички кимнаха.

Лятото дойде и полетата бяха зелени – но само там, където буренът растеше. Пчелите летяха без посока. Пътеките към нивите обрастваха. Никой не забеляза кога тънка тъга се настани по прозорците. Винаги има какво да се яде, но започна да липсва нещо друго – разговорът „какво правим заедно“. Когато в селото спре да се говори за утре, то бавно започва да живее вчера.

Есента пристигна с хладен дъх и звук на празни хамбари. След като се събраха на мегдана, кметът вдигна ръка: „Жътвата?“ Мълчание. Никой не посмя да каже, че няма какво да се жъне там, където не е сято. Тогава старецът, който мълча през пролетта, прошепна: „Годината не ни предаде. Ние предадохме годината.“ Някой се сопна: „Не сме виновни, просто си дадохме почивка.“ Друг добави: „Кой обеща, че ще има винаги пълни хамбари?“

Селото се раздираше от гласове, обвинения; настъпи тиха умо-ра. И за първи път мегданът не приличаше на дом, а на чакалня.

На следващия ден жените замесиха хляб с по-малко брашно, а мъжете гледаха полето и за първи път видяха колко голяма може да бъде празнотата. Децата питаха: „А утре?“ Никой не отговори. Вечерта, когато лампите гаснат по-рано, селото чу шум, който не беше от вятъра. Това беше звукът на разбиране: че пропуснатата сеитба не боли веднага. Болката идва, когато дойде време за жътва и ръцете ти са празни.

– Кой ни измами – годината или ние самите? – попита старецът отново. Този път никой не възрази.

Тази притча не е само за едно село, тя е за народи, които избират комфорта пред усилието и откриват, че удобството не е нито хляб, нито бъдеще. Притчата е за нас, когато решим, че може да минем една година, без да сеем, без да учим децата си кои сме, без да поправим покрива на читалището, без да се изправим срещу порока, без да изберем съвест пред рейтинг. Идва есента, идва преброяването, идва денят, в който питаме: „Защо няма плод?“ И отговорът е прост, но страшен: „Защото не сте сели.“

Как умира една нация? Не с гръм и трясък, а с невидима подмяна на национална идентичност; с една пролет без сеитба. С поколение, което смята, че историята е тежест, не синовен дълг. С един учебник по-малко, една песен забравена, един празник, превърнат в намаления по витрините. Колко пропуснати пролети може да понесе България? И колко е останало до есента, в която ще се чудим защо хамбарите на смисъла са празни?

Може ли народ да живее на кредит от миналото? Колко време се издържа, когато харчим славата на предците като чужди пари? Кой ни обеща, че нивите на общата ни памет се жънат сами? Кой ни внуши, че детето ще знае смисъла на думата „България“, ако ние не я произнасяме с обич и изискване всеки ден?

„Национално самоубийство“ звучи грубо. Но как да наречем пролет без сеитба, повторена много пъти? Как да наречем държава, която оставя празни нивите на демографията, на образованието, на отговорността, за да събира лайкове от вятъра? Как да наречем общество, което приема тишината на мегдана за

мир? Това ли е мирът, който искаме – да няма кавга, защото няма гласове?

Оцеляването не е естествено състояние. То е решение. То е навик да сееш дори когато дъждът закъснява, и вяра, че хлябът е общ. То е избор да не оставяш нивата на бурена дори когато буренът расте сам.

Нека попитаме директно: има ли смисъл свят без България? Няма. Нищо няма смисъл без България. А за вас? Какво губите, ако утре името „българин“ остане само в архив? Какво остава от езика, от шевицата, от вкуса на хляба?

Може би ще кажете: „Това са емоции.“ Така е. Но без емоция няма да сеем. А без сеитба няма да има жътва. Затова в тази книга нямам за цел да ви убеждавам в графики и диаграми, а да вдигна булото на тишината и апатията, като поставя въпроси, болезнени и незаобиколими: с въпроси, които не можем да заобиколим. Кои сме ние? Защо сме тук? За кого живеем? Каква България искаме да оставим на децата, които още не са родени? Готови ли сме да платим цената на такава България не с лозунги, а с труд, с постоянство със смелост да казваме „не“ на всичко, което ни прави по-лесен живота, но по-празни?

Има още много въпроси: кой ни шепне, че можем да пропуснем сеитбата? Кой ни казва, че е по-добре да забравим някои истории, да сменим някои думи, да оставим някои обичаи да се подменят в новата мода? Кой избира вместо нас кои семена са „модерни“ и кои „демоде“? Не бързайте с отговора. В следващите части ще говорим за скрити селекции – за начини, по които се избира бъдещето на един народ, без той да забележи. Ще говорим за това как понякога най-опасното не е забраната, а подмяната. Не е ударът, а приспиването.

Но преди да стигнем дотам, искам да ви помоля за едно: когато прелистите тази страница, погледнете към „нивите“, за които отговаряте. Може да е класната стая. Може да е цехът. Може да е малка фирма. Може да е служба. Може да е домът ви. Задайте си тихо въпроса: „Сеем ли тази година?“ Ако отговорът е „да“, значи има надежда. Ако е „не“ – крайно време е да хванем ралото.

Есента ще дойде; винаги идва. Нека този път да има какво да жънем – не само зърно, а смисъл. Иначе как ще погледнем в очите децата, които ще ни питат утре: „Къде е нашият хляб?“

И точно тук е мястото да споменем за един интересен експеримент, който по-скоро реферира към човешката история, отколкото към лабораторията. Нарекли го „Вселена 25“¹. Създаден е свят за мишки, в който няма недостиг на храна, вода и подслон, всичко е осигурено. Няма врагове, няма смъртоносни болести, няма бедствия, които да унищожат колонията. Условиата бяха идеални. Единственото, което трябваше да правят обитателите, бе да живеят и да се множат.

И в началото всичко изглеждало прекрасно. Броят растял, тунелите и кутийките се пълнели с живот. Но след време започнало нещо странно. Майките престанали да се грижат за рожбите си. Младите отказали да създават нови семейства. Мъжкарите губели битките си и се оттегляли в изолация. В колонията се появили „красивите“ – мишки, които не правели нищо, освен да се чистят и да изглеждат добре. Накрая настъпила тишина – апатия, в която популацията започнала да умира, въпреки че всичко ѝ било осигурено.

Това е ужасяваща притча за едно общество, което е забравило защо съществува.

И нека бъдем честни: не прилича ли този разказ на нашето време? Не живеем ли и ние в нещо като „Вселена 25“ – с пълни магазини, с технологии, които обещават вечен живот, с развлекателни – исках да кажа социални – мрежи, които дават илюзия за връзка, но оставят хората самотни? Не ставаме ли свидетели на поколение „красиви“ – хора, които не създават, не се борят, а само поддържат външност и присъствие в един виртуален подиум?

---

¹ Поведенчески експеримент на д-р Джон Б. Калхун. „Universe 25“ е социално-поведенчески експеримент, проведен през 1970 г. от етолога Джон Б. Калхун в Националния институт по психично здраве (САЩ). Създадена е изкуствена среда с неограничени ресурси (храна, вода, подслон) за популация от мишки, като целта е да се изследват ефектите на пренаселеността и социалната изолация. <https://pmc.ncbi.nlm.nih.gov/articles/PMC1644264/>.

Погледнете България. Празните села, затворените училища, демографски прогнози, които звучат като некролози. Но същевременно – шумни молове, пълни заведения, празници, в които думата „намаление“ звучи по-силно от думата „Рождество“. Не прилича ли вече на лабораторна популация, която има всичко освен воля?

Въпросът е: защо? Защо при изобилие от технологии нямаме изобилие от смисъл? Защо при свободен достъп до знание расте неграмотността? Защо при пълни пазари демографските графики се сриват? Защо сме все по-малко, когато ресурсите са все повече?

Кое убива народа: бедността или обезсмислянето? Кое руши повече: липсата на хляб или липсата на причина да го месиш? Колко поколения могат да живеят само на автопилот, преди „колонията“ да започне да изчезва?

„Вселена 25“ е ужасяваща метафора, защото показва как смъртта идва не отвън, а отвътре. Не когато врагът превземе крепостта, а когато вътрешните стени се срутят в апатия и празнота.

И тук възниква неудобният въпрос: България не е ли вече на прага на своята Вселена 25? Когато училищата се топят, а децата избират екрана пред книгата? Когато емиграцията става избор не заради бедността, а заради усещането че „няма смисъл“? Когато в парламента няма спор за бъдеще, а само пазарлък за власт? Когато паметта за жертви и герои става календарна формалност, а не жива отговорност?

Може би това е началото на „поведенческата смърт“ на обществото ни. Може би сме в онзи момент, когато популацията още е тук, но ролите са празни, а бъдещето е невидимо.

И тук е твоят въпрос, уважаеми читателю: виждаш ли се във Вселена 25? Враг не ни е нужен, ако нямаме отговор на този въпрос. Тогава ние сами ще изиграем ролята на собствения си палач – тихо, доброволно, в името на удобството.

Може би си задаваш въпроса: защо се заемам с тема, толкова мрачна, толкова крайна и непоносима за слуха? „Национално самоубийство“ – думите те карат да отместиш поглед, да кажеш: „Не, това не може да е истина“; ами ако е? Тази книга е написа-

на не за да ужасява, а за да пита. Защото има въпроси, които не могат да бъдат отлагани. Кое е по-страшно – да загубиш битка или да загубиш смисъл? Да си малоброен или да си безволев? Да нямаш враг или да нямаш утре?

Аз пиша тази книга, защото вярвам, че България е на ръба на собствената си пропаст. Не защото врагове дебнат отвън – те винаги са дебнели и ние винаги сме имали сили да ги посрещнем. А защото вътре в нас се разраства нещо по-опасно от всяка армия: апатията, забравата, равнодушието.

Защо сега? Защото времето е изтекло. Вече не можем да си позволим още едно поколение, което ще се утешава с мисълта „ще се оправим някак“. Историята не прощава на народи, които изоставят бъдещето си.

Пиша, защото въпросът не е каква ще е формата на политическо устройство в България – парламентарна или президентска република. Въпросът е екзистенциален – ще я има ли България? Въпросът е дали ще има още българи. Пиша, защото демографските диаграми не са числа, а некролози, написани предварително. Защото виждам училища, които стават търговски центрове, и празници, които се заменят с промоции. Пиша, защото, ако днес не се вгледаме в това, което се разпада, утре няма да има кой да събира парчетата.

И пак ви питам: Има ли смисъл свят без България за вас? Какво бихте загубили, ако утре това име изчезне от картата, от езика, от паметта?

Историята е пълна с призраци. Имена на народи, които някога са били могъщи, а днес са просто бележки под линия в учебниците: лидийци, траки, асирийци, хети. Цивилизации с армии, със злато, с градове от камък. А днес са тишина. Камъните са останали, но гласовете са се стопили.

И в същото време има други, по-малки, по-бедни, по-уязвими, но са оцелели. Преследвани, разпилени, подлагани на геноцид и изгнание. И все пак, когато погледнеш картата на съвременния свят, имената им са там. Защо?

Как едни народи оцеляват през хилядолетия, а други се разпадат? Каква е онази тайнствена сила, която събира хората око-

ло огъня дори когато бурята е безмилостна? И обратното – какво убива общността дори когато бурята утихне и навън изглежда спокойно?

Едни казват: икономика. Но нима богатите империи не са рухвали? Други твърдят: армия. Но не са ли падали армии многобройни и по-добре въоръжени? Трети сочат: религия, вяра. Но колко религии са били забравени заедно с народите, които са ги изповядвали?

Може би истината е по-проста. Може би народ оцелява, когато вярва и сам гради бъдещето – своето, на децата си, на внуците си, на безименните поколения. Когато смисълът е по-голям от удобството. Когато паметта е по-силна от страха.

И тук идва въпросът, който не можем да избегнем: имаме ли днес такова „защо“? Защо да раждаме деца, ако няма бъдеще за тях? Защо да оставаме в България, ако други страни предлагат повече комфорт? Защо да пазим традиции, ако ни казват, че са старомодни? Защо да се жертваме, ако светът ни предлага да бъдем просто потребители? Историята е иронична. Понякога бедността ражда устойчивост, а богатството – упадък. Понякога поражението събира, а победата разпилява. Въпросът не е какво имаш, а дали имаш смисъл.

Погледнете Япония след 1945 г. – унищожена, изгорена, смазана. Но в рамките на едно поколение тя не само се възстанови, но и стана икономическа сила. Защо? Защото имаше смисъл да възкръсне от пепелта. Погледнете Римската империя в апогея си – злато, армии, култура. Но точно тогава започва разпадът. Защо? Защото смисълът се е изпарил, заменен от апатия, от „хляб и зрелища“.

Когато чуем думата „евгеника“, често я свързваме с миналото – с тъмни лаборатории, с държавни програми за стерилизация, с нацистки експерименти. Лесно е да си кажем: това е отминало, историята го е осъдила. Но наистина ли е така?

Днес евгениката рядко носи своето име. Тя вече не е облечена в бели престилки и военни униформи. Тя се е превърнала в културна и социална селекция, в тиха, системна подмяна на ценности, модели и символи. Не избират кой да се роди и кой не

чрез закон, а чрез културна среда, която казва кое е „модерно“, кое е „успешно“, кое е „нормално“.

Кой решава, че раждането на повече деца е „старомодно“, а животът без потомство е „свобода“? Кой превръща образованието в услуга, а не в дълг? Кой налага култура, в която героите са заменени от инфлуенсъри, а жертвата – от лайка? Кой печели, когато народът се отказва от собствената си памет?

Това е новата евгеника – не биологична, а културна, която не забранява, а подменя и обезсмисля умовете. И точно затова е по-опасна: защото тя се възприема като „естествен процес“, като мода и неизбежност.

Погледнете около себе си: какво се подбира днес в нашия живот? Какво се отхвърля? Какви песни изчезват от паметта ни? Какви думи вече не използваме? Какви традиции започват да звучат като архаични? Това не са случайности. Това е селекция. Това е културна евгеника.

Ако биологичната евгеника искаше да „подобри“ човека чрез гени, то културната иска да „подобри“ обществото чрез подмяна на смисъл. Да заличи дълга, паметта и идентичността, за да остане едно безобидно население, което е удобно за управление, лесно за манипулация и готово да живее без „защо“.

И тук стигаме до най-болезнените въпроси: Ако продължим да живеем така, дали утре ще има кой да каже „ние“? Дали „българин“ няма да стане етнографска категория, а не жива идентичност? Дали няма да станем „Вселена 25“, една държава на хартия, празна отвътре?

Тази книга е написана не за да даде готови отговори, а за да ви зададе неотложните и неудобни въпроси.

Защо един народ избира да се самоизтрие? Защо наричаме това „развитие“, когато всъщност е упадък? Защо наричаме това „свобода“, когато всъщност е апатия?

Националното самоубийство не е мит. То е процес, който вече тече. То е пропуснатата сеитба, която води до празна жътва. То е лабораторията на „Вселена 25“, в която ролите се разпадат, а животът губи смисъл. То е културната евгеника, която тихо избира вместо нас кои да бъдем и какво да забравим.

Но това изследване е и за надеждата. Защото, ако можем да разберем тези механизми, можем и да ги спрем. Ако можем да назовем болестта, можем да намерим и лек.

На следващите страници ще говорим за всичко това, с факти, с примери, с анализи, но и с въпроси, които ще продължават да ви следват. Защото тази монография не е само за България. Тя е за вас. За вашето утре. За нашето „ние“.

Настоящата монография има за цел да изследва закономерностите на кризите в условията на ускорена технологична и социална трансформация, като поставя човека в центъра на анализа и разглежда взаимодействието между дромокрацията, разпада на социалната тъкан и трансформациите в националната сигурност; обект на изследването са съвременните обществени системи и техните кризисни проявления в контекста на глобализацията, дигитализацията и възхода на изкуствения интелект, а предмет на изследването са механизмите на социална деградация, ерозията на *социалната спойка* (социалната спойка), инструментите на социалното инженерство и тяхното отражение върху устойчивостта на държавата, институциите и обществото с особен акцент върху Република България.

И преди да продължим, ви оставям с един въпрос, който ще звучи през цялата книга: ще оставим ли нивата празна и името ни в миналото, или ще намерим сили да сеем отново?